

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра дошкільної і початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології

Світлана КОНДРАТЮК
«28» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Актуальні проблеми психолого-педагогічних досліджень
у дошкільній освіті**

галузь знань: **А Освіта**

спеціальність: **A2 Дошкільна освіта**

освітня програма: *магістр*

Мова навчання *українська*

Погоджено науково-
методичною комісією ННІПП
«28» серпня 2025 р.

Юлія БОНДАРЕНКО, доктор
педагогічних наук, професор

Суми - 2025

Розробники:

1. Лобова Ольга Володимирівна, доктор пед. наук, професор,
професор кафедри дошкільної і початкової освіти

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри дошкільної і початкової освіти

Протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Наталія ПАВЛУЩЕНКО,
кандидат пед. наук, доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Магістр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
1-й		1-й	
Лекції			
14 год.		год.	
Практичні, семінарські			
14 год.		год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
90 год.		год.	
Консультації:			
Вид контролю: екзамен			
Загальна кількість годин – 120			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни — підготовка студентів-магістрантів до свідомого добору актуальної теми та змісту магістерського дослідження в галузі психології та педагогіки дошкільної освіти.

Завдання курсу:

- ознайомлення студентів із сучасними вимогами до проведення магістерських досліджень і нормативною базою організації дошкільної освіти дітей в ЗДО;
- опанування студентами-магістрантами теоретичних знань щодо актуальних наукових досліджень в галузі психології та педагогіки дошкільної освіти;
- оволодіння практичними вміннями і навичками щодо добору актуальної теми та формування змісту магістерського дослідження в галузі психології та педагогіки дошкільної освіти;
- формування у студентів культури науково-дослідної діяльності під час виконання магістерської роботи;
- удосконалення професійно-педагогічних якостей (мотиваційний, методичний, когнітивно-креативний, оцінювальний компоненти, здатність до педагогічного мислення, самостійного конструювання освітнього процесу й використання у практичній діяльності дидактичних знань, умінь і навичок; готовність до систематичного професійного самовдосконалення та розвитку впродовж усього життя).

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни є попереднє вивчення курсів педагогіки, психології, дидактики, методик дошкільної освіти, опанування відповідними знаннями, вміннями та навичками професійної діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність.	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	
ФК-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки. ФК-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів). ФК-10. Вміння скласти Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням. ФК-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності. ФК-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку. ФК-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими потребами відповідно до їхніх можливостей. ФК-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.	
Програмні результати навчання	
ПРН-1	Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку.
ПРН-3	Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.
ПРН-4	Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-5	Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.
ПРН-6	Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.
ПРН-7	Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.
ПРН-8	Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.
ПРН-13	Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.
ПРН-16	Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.
ПРН-18	Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.
ПРН-20	Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Високий рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі музичного виховання дітей
82 - 89	Достатньо високий рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі дидактики
74 - 81	Середній рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі музичного виховання дітей
64 - 73	Достатній рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі музичного виховання дітей
60 - 63	Задовільний рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі музичного виховання дітей

35-59	Низький рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі музичного виховання дітей
1 - 34	Дуже низький рівень володіння знаннями, уміннями, навичками у галузі музичного виховання дітей

5. Розподіл балів

Розподіл балів за темами:

Поточний контроль							Разом	Сума	Екзамени	Загальна сума
РОЗДІЛ 1		РОЗДІЛ 2								
Т 1.1	Т 1.2	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	Т 2.5	60	75	25	100
Поточний контроль										
5	5	10	10	10	10	10				
Контроль самостійної роботи							15			
3	2	2	2	2	2	2				

T 1.1, T 1.2 ... T 2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання: екзамен, тести, проекти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

7. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи психолого-педагогічних досліджень у дошкільній освіті

- 1.1. Сутність психолого-педагогічних досліджень у дошкільній освіті.
- 1.2. Нормативна база психолого-педагогічних досліджень у дошкільній освіті дітей в Україні (Закон про дошкільну освіту; Державний стандарт дошкільної освіти; чинні програми для закладів дошкільної освіти).

РОЗДІЛ 2. Актуальні напрями психолого-педагогічних досліджень у дошкільній освіті

- 2.1. Дослідження в контексті компетентнісного підходу.
- 2.2. Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку.
- 2.3. Розвиток пам'яті дітей дошкільного віку.
- 2.4. Розвиток уяви дітей дошкільного віку.
- 2.5. Формування мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви Розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ	Лабор	Конс.	СРС		Лекції	Практ	Лабор	Конс.	СРС
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи психолого-педагогічних досліджень у дошкільній освіті												
Тема 1.1. Сутність психолого-педагогічних досліджень у дошкільній освіті	24	2	2			20						
Тема 1.2. Нормативна база психолого-педагогічних досліджень у дошкільній освіті дітей в Україні	24	2	2			20						
Разом за 1 розділ	48	4	4			40						

РОЗДІЛ 2. Актуальні напрями психолого-педагогічних досліджень у дошкільній освіті											
Тема 2.1. Дослідження в контексті компетентнісного підходу	14	2	2			10					
Тема 2.2. Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку	14	2	2			10					
Тема 2.3. Розвиток пам'яті дітей дошкільного віку	14	2	2			10					
Тема 2.4. Розвиток уяви дітей дошкільного віку	14	2	2			10					
Тема 2.5. Формування мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку	16	2	2		2	10					
Разом за 2 розділ	72	10	10			50					
Усього годин	120	14	14		2	90					

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи психолого-педагогічних досліджень у дошкільній освіті			
1	Тема 1.1. Сутність психолого-педагогічних досліджень у дошкільній освіті	2	

2	Тема 1.2. Нормативна база психолого-педагогічних досліджень у дошкільній освіті дітей в Україні	2	
РОЗДІЛ 2. Актуальні напрями психолого-педагогічних досліджень у дошкільній освіті			
6	Тема 2.1. Дослідження в контексті компетентнісного підходу	2	
7	Тема 2.2. Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку	2	
8	Тема 2.3. Розвиток пам'яті дітей дошкільного віку	2	
9	Тема 2.4. Розвиток уяви дітей дошкільного віку	2	
10	Тема 2.5. Формування мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку	2	
Усього годин:		14	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Колесников О. В. Основи наукових досліджень. Навч. посіб. / О. В. Колесников. — К. : Центр учбової літератури, 2011. — 144 с.
2. Пилипчук, М. І. Основи наукових досліджень : Підруч. / М. І. Пилипчук, А. С. Григор'єв, В. В. Шостак. — К. : Знання, 2007. — 270 с.
3. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : Навч. посіб. / В. І. Романчиков. — К. : ЦУЛ, 2007. — 254 с.
4. Соловійов С. М. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. / С. М. Соловійов. — К. : ЦУЛ, 2007. — 176 с.

Додаткові:

1. Габович А. Г. Основи наукових досліджень [Текст]: Підручник / А. Г. Габович, С. М. Головань, В. В. Домарев, В. С. Орленко, В. О. Хорошко, Д. В. Чирков — К. : ДУІКТ, 2007 — 173 с.
2. Кравчук, Н. Я. Основи наукових досліджень : Навч.-метод. посіб. / Н. Я. Кравчук. — Тернопіль : Економічна думка, 2006. — 240 с.
3. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. / за ред. А. Є. Конверського. — К. : Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.
4. Сергієнко Л. П. Основи наукових досліджень у психології : кваліфікаційні та дипломні роботи: навч. посіб. / Л. П. Сергієнко. — К. : Професіонал, 2009. — 240 с. — (Майстерня психолога).

Інтернет-джерела (електронний ресурс з сайту МОН України):

1. Закон України «Про освіту»;
2. Закон України «Про дошкільну освіту»,
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#top>;
3. Базовий компонент дошкільної освіти,
https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf ;
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/2020/21.12/bazovyy%20komponent%20doshkillya.pdf>
4. Чинні освітні та парціальні програми для закладів дошкільної освіти.
5. План заходів з реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у НУШ
<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-planu-zakhodiv-z-realizatsii-natsionalnoi-stratehii-rozbudovy-bezpechnoho-i-s63250724>